

Jeg haaber, at det Udvalg, der antagelig bliver nedsat om Sagen, snart maa fremkomme med en Indstilling til Tinget, saa at Lovforslaget inden ret længe kan blive til Lov.

Landbrugsministeren (K. Pedersen):

Den Tanke, der ligger til Grund for dette lille Lovforslag, kan jeg fuldt ud tiltræde. Jeg forstaar udmærket godt det uheldige ved de i Lovforslaget omhandlede Forhold paa Bornholm og kan ogsaa i høj Grad beklage de Fæstere og Lejere, som lider derunder. Men vi maa dog ikke overse, at disse Brugsforhold ikke er forandrede i de sidste Aar, og at man ogsaa i sin Tid, da de blev fastsat, var forberedt paa, at de vilde ophøre efter et bestemt Aaremaal. Man maa heller ikke overse, at der er mange andre i vort Samfund, som har lige saa store, ja maaske endnu større Vanskeligheder ved at faa Jord at dyrke. Forslagsstillerne er slaaet ind paa en noget ny Vej. I Øjeblikket er jo Forholdet det, at saavel i Henhold til Loven af 1861 som til Loven af 1902 kan en Fæster eller Lejer kun kræve Erstatning for den Værdiforøgelse, han har tilført Ejendommen i den Tid, han har haft den i Fæste eller Leje. Forslagsstillerne vil desuden tillægge Brugeren Ret til at kræve at blive Ejer af den Jord, han har haft i Fæste eller Leje paa bestemt Aaremaal. Naar dens Værdi i Handel og Vandel er bedømt af en dertil nedsat Kommission, skal Brugeren efter Lovforslaget have Ret til at faa Jorden overdraget til Selveje. Princippet heri kan jeg tiltræde. Naar jeg dog for Tiden har mine Betænkeligheder ved Lovforslaget, ligger det altsaa ikke i, at jeg er Modstander af Princippet, men deri, at naar et Princip som dette skal gennemføres og gennemføres saa isoleret, som Tilfældet er her, og mange muligvis kan have Indvendinger derimod, mener jeg, at man samtidig skulde kræve andre Lovforanstaltninger, saa at disse Regler kunde overføres paa andre lignende Forhold. Forslagsstillerne har ikke i Lovforslaget optaget en Tanke, som i Fæstekommissionen er fremsat af Emil Rasmussen og Berthelsen og som gaar ud paa, at disse Forhold skulde ordnes saaledes, at en Kommission — de kalder det et Landvæsensraad, men det er ligegyldigt, hvad Navn her bliver brugt, idet den Kommission, som her er foreslaaet, jo godt kan træde i Stedet — skulde undersøge Forholdene, og det afgørende skulde være, om Bygningerne maatte anses for at være af større

Værdi end Jordstykket eller ikke. I første Fald skulde vedkommende Bruger vel ikke kunne forlange at faa Jorden til Selveje, men Brugsforholdet skulde kunne forlanges fortsat i samme Aaremaal som hidtil mod en aarlig Afgift, svarende til 4 pCt. af Jordens Værdi. Jeg kunde tænke mig, at en saadan Vej som denne var nok saa fremkommelig; men det er jo en Ting, der langt lettere og bedre kan forhandles i det Udvalg, der formodentlig bliver nedsat.

Fra de Brugere, der her er Tale om, er der i Vinter indsendt et Andragende til Ministeriet med Krav i nogenlunde samme Retning som de her foreslaaede. Ministeriet har spurgt Bornholms Amt, hvor mange Hjem det her drejer sig om, og hvor megen Jord der kan være Tale om. Disse Oplysninger er endnu ikke indkomne, thi skal de være ganske nøjagtige, maa man gennemgaa Panteregistrene, og det tager jo nogen Tid; men jeg haaber, at Oplysningerne skal kunne komme det Udvalg til gode, som bliver nedsat om denne Sag. Fæstekommissionen har jo, som Ordføreren for Forslagsstillerne (Hauge) var inde paa, ogsaa beskæftiget sig med dette Forhold, og den ærede Ordfører har Ret i, at i alt væsentligt er § 1 i det foreliggende Lovforslag kun en Omskrivning af § 12 i Kommissionens Flertalsforslag. Fæstekommissionen har ikke faaet fuldkommen Oplysning om, hvor mange Hjem eller hvor megen Jord det her drejer sig om. Der har til Fæstekommissionen kun været indsendt 37 saadanne Kontrakter, men det vides, at der er en hel Del flere. Det ser imidlertid ud til efter disse Oplysninger, at det dog i alt væsentligt er mindre Jordbrug, det drejer sig om. Den samlede Kommission er enig om, at man, som det er udtrykt i § 12 i Flertalsforslaget, meget godt kunde lovgive paa dette Omraade, saaledes som det er antydnet i det foreliggende Lovforslag, og at det baade vilde være rigtigt og gavnligt. Det er kun et enkelt Medlem af Kommissionen, som har taget noget Forbehold, idet han gør opmærksom paa, at naar han tiltræder Tanken, gælder det kun Forholdene paa Bornholm. Jeg antager dog ikke, man skulde lovgive alene for Bornholm. Jeg mener — og jeg antager ogsaa, at Forslagsstillerne er enige med mig deri —, at hvor lignende Forhold findes andre Steder, maa de ogsaa falde ind under dette Lovforslag. Hovedbestemmelsen i dette er jo § 1. Kan vi enes om den, gaar alle de andre Paragraffer uhyre let,